

Discriminatie: Nu aanpakken

discriminatie.nl

Aanleiding

Discriminatie staat hoog op de agenda. De publicatie van het rapport 'Ongekend Onrecht', de coronapandemie en de protesten rondom Black Lives Matter maakten van 2020 een roerig jaar. Ook het aantal meldingen bij Discriminatie.nl is aanzienlijk toegenomen. De samenleving pikt discriminatie niet langer, en vraagt de politiek om dit probleem serieus te nemen.

Het is daarom tijd om niet alleen te vernieuwen. Het is ook tijd om de bestaande infrastructuur te versterken. Expertise en ervaring zijn nu meer dan ooit nodig.

Het Kabinet Rutte-III heeft al aangegeven dat er een aanzienlijke uitbreiding en aanpassing van de regelgeving nodig is om de meldpunten antidiscriminatie optimale ondersteuning te laten verlenen aan inwoners.¹

In deze notitie presenteert branchevereniging Discriminatie.nl haar visie.

In het kort bepleiten wij het volgende:

1. Versterk de antidiscriminatievoorzieningen (ADV's) door de financiering landelijk gelijk te trekken en structureel te verhogen.
2. Vernieuw de Wet gemeentelijke antidiscriminatievoorzieningen. Organiseer het werk van alle ADV's regionaal om slagkracht en effectiviteit te vergroten. Neem preventie op als wettelijke taak.
3. Zorg voor een passend toezichtskader. Alleen zo weten we zeker dat alle inwoners van Nederland op gelijkwaardige wijze toegang hebben tot een discriminatiemeldpunt.
4. Start een landelijke campagne tegen discriminatie, met Discriminatie.nl als boegbeeld.

¹ Kamerbrief met reactie kabinet op rapport 'Ongekend onrecht', 15 januari 2021, p.16.

Wie zijn wij?

Discriminatie.nl is de naam van de Landelijke Vereniging tegen Discriminatie (LVtD). Onze leden zijn lokaal opererende anti discriminatievoorzieningen (ADV's). 18 regionale en lokale ADV's zijn lid van Discriminatie.nl. Samen bedienen wij ruim 90% van alle gemeenten in Nederland.

Wat doen wij?

Discriminatie.nl is dé plek waar alle inwoners van Nederland terecht kunnen als ze discriminatie meemaken. Inwoners melden discriminatie via onze website, app of telefoonnummer. Daarna krijgen ze begeleiding en ondersteuning van de antidiscriminatievoorziening die werkt voor hun gemeente.

ADV's nemen elke klacht die binnenkomt serieus. Iedereen kan bij ons terecht. Professionele klachtbehandelaars gaan het gesprek aan met de melder én de wederpartij. We bemiddelen en zoeken naar passende oplossingen. Maar wij ondersteunen ook bij het doen van aangifte bij de Politie. Of we helpen de melder tijdens een procedure bij het College voor de Rechten van de Mens. Wij onderhouden contacten met professionals in het werkveld en verwijzen door naar hulp als dat nodig is. We zijn laagdrempelig en toegankelijk.

Discriminatie.nl functioneert als branchevereniging voor de regionale ADV's. Jaarlijks rapporteren de ADV's via Discriminatie.nl aan het Ministerie van BZK over alle meldingen, waardoor er een beeld ontstaat van discriminatievoorvallen in Nederland. Discriminatie.nl zorgt voor intervisie, leidt nieuwe medewerkers op, beheert het registratiesysteem en is aanspreekpunt voor landelijke ontwikkelingen.

Welke knelpunten signaleren wij?

De Wet gemeentelijke antidiscriminatievoorzieningen (Wga)² geeft gemeenten de opdracht om via een ADV onafhankelijke bijstand te bieden aan personen met discriminatieklachten en deze klachten te registreren. Doordat de ADV lokaal is georganiseerd, is er een grote **diversiteit in organisatievorm**.

Een deel van de gemeenten kiest ervoor om de ADV met een lokale ambtenaar of een ZZP-constructie te organiseren, waardoor **niet voldaan wordt aan de formele eisen** die de Wga stelt. Hiertegen wordt nu niet opgetreden. Daardoor heeft een deel van de inwoners van Nederland geen of onvoldoende toegang tot een onafhankelijke antidiscriminatievoorziening.

De **financiering** voor ADV's verschilt sterk per gemeente, doordat deze niet geoormerkt in het gemeentefonds wordt gestort en wisselend wordt geïndexeerd. Het bedrag loopt structureel achter bij de maatschappelijke ontwikkelingen en het belang dat wordt gehecht aan een inclusieve samenleving.

Discriminatie is bovendien een maatschappelijk probleem, een probleem van iedereen. Het aantal meldingen dat de ADV's binnenkrijgen is maar het topje van de ijsberg. Hieronder gaat veel maatschappelijke onvrede schuil. Een van de oplossingen hiervoor is sterker inzetten op **preventie en voorlichting** over ongelijke behandeling. Doordat dit geen wettelijke taak is, is het sterk gemeente-afhankelijk of hier aandacht en budget voor is. En dat terwijl het bespreekbaar maken van discriminatie de eerste stap is naar een inclusieve samenleving.

² wetten.nl - Regeling - Wet gemeentelijke antidiscriminatievoorzieningen - BWBR0026168 (overheid.nl)

1. Versterk de ADV's door structurele verhoging van de financiering

Samenvatting:

- Verhoog de bijdrage per inwoner van 37 tot 45 eurocent nu, naar 90 eurocent in 2021 en indexeer dit bedrag jaarlijks.
- Breid de financiering structureel uit met 20 eurocent per inwoner voor preventie en voorlichting.
- Versterk de landelijke vereniging [Discriminatie.nl](https://discriminatie.nl)

Verhoog de bijdrage per inwoner

ADV's worden gefinancierd vanuit het Rijk, via de algemene middelen per gemeente. Deze middelen zijn niet geoormerkt en in sommige regio's ook niet geïndexeerd. Hierdoor wisselt de bijdrage die gemeenten betalen aan hun ADV sterk, van 37 tot 45 eurocent. ADV's zien echter de afgelopen jaren een forse toename in het aantal meldingen. Dit bewijst dat wij in een behoefte voorzien. Om elke inwoner echt goed te kunnen helpen, is er meer personeel en capaciteit nodig. Daarom vragen wij om de bijdrage per inwoner structureel te verhogen naar een doeluitkering van €0,90 per inwoner. Hierdoor zal de slagkracht van ADV's toenemen.

Breid de financiering uit voor preventietaken

Preventie en voorlichting zijn nu niet verplicht binnen de Wga, maar zouden dit wel moeten zijn. Een aantal ADV's heeft preventie al in het takenpakket, maar alleen als de gemeente hier geld voor vrijmaakt. Breid daarom de financiering voor ADV's structureel uit met 20 eurocent per inwoner voor preventie en voorlichting. Er is met preventie veel te winnen. Niet alleen kan discriminatie worden voorkómen, ook kan het de drempel om een melding te doen verlagen, waardoor discriminatie nog beter kan worden aangepakt.

Versterk de landelijke vereniging Discriminatie.nl

Discriminatie.nl wil graag een laagdrempelige ingang bieden voor elke inwoner die te maken krijgt met ongelijke behandeling. Daarvoor is structurele financiering noodzakelijk. Wij willen de website Discriminatie.nl doorontwikkelen naar een landelijk bureau met een centraal front-office. Ook is er financiering nodig om ons klachtenregistratiesysteem uit te breiden. Hierdoor kunnen wij een volwaardige branchevereniging zijn.

2. Wijzig de wet: werk regionaal en neem preventie op

Samenvatting:

- **Wijzig de Wet gemeentelijke antidiscriminatievoorzieningen.**
- **Organiseer het werk van de ADV's regionaal om slagkracht en effectiviteit te vergroten.**
- **Voeg preventie toe als wettelijke taak.**

Organiseer ADV's regionaal, effectief en efficiënt

Onderzoeksbureau Regioplan heeft in 2017 de werking van de ADV's geëvalueerd.³ Zelfstandige, regionaal werkende ADV's werken het meest effectief en efficiënt. Leg daarom vast in de wet dat de ADV's zelfstandig en regionaal werken, en wijzig de wet naar "Wet regionale antidiscriminatievoorzieningen".

Door de voorziening regionaal in te richten, behouden we de voordelen: de mogelijkheid om een lokaal netwerk op te bouwen en in te spelen op lokale of regionale kwesties. De nauwe contacten met het OM en de Politie kunnen zo ook optimaal worden ingezet. Tegelijkertijd verhoogt regionaal werken de veerkracht en bereikbaarheid van een ADV. Zo kunnen zowel grote als kleine gemeenten een beroep doen op een onafhankelijke en deskundige ADV's.

Neem preventie op in de wettelijke taak van ADV's

In de Wga is verankerd dat individuele inwoners bijstand kunnen ontvangen bij discriminatie. Preventie is bij de totstandkoming van de wet uiteindelijk niet opgenomen. Maar de tijden zijn veranderd en de roep om actie is luid. Discriminatie bespreekbaar maken en zo voorkómen is essentieel voor een inclusieve samenleving. Veel ongelijke behandeling ontstaat door onbewust gedrag, gebaseerd op gewoonten of vooroordelen. Neem daarom preventie op als wettelijke taak van de ADV's. Hierdoor kan er in elke gemeente voorlichting op scholen worden gegeven, en is het mogelijk om bijvoorbeeld organisaties en bedrijven te trainen op het onbevooroordeeld selecteren van medewerkers.

³ Regioplan: Onderzoek naar de werking van ADV's in de praktijk

3. Zorg voor een passend toezichtskader

Samenvatting:

- Zorg ervoor dat gemeenten zich aan de wet houden. Er is nu geen toezicht op de naleving van de Wga.
- Geef BZK het toezicht op naleving van de Wga.
- Geef ADV's de verplichting jaarlijks te rapporteren aan gemeenten.

Geef het Ministerie BZK een toezichhoudende rol op gemeenten

Het Ministerie van BZK heeft een coördinerende rol in het taakgebied discriminatie. In aansluiting daarop kunnen zij ook het toezicht op de Wga uitvoeren. Dit moet zich richten op zowel het financieringskader als het inhoudelijk naleven van de Wga. Een deel van de gemeenten voldoet momenteel niet aan de formele eisen die de Wga stelt.

Laat ADV's verantwoording afleggen aan gemeenten

Veel ADV's leggen nu al jaarlijks een inhoudelijke en financiële verantwoording af aan de gemeenten. Dit moet verplicht worden via de Wga. Hierdoor kunnen gemeenten toezicht houden op de ADV's en zien of hun financiering doelmatig en efficiënt is besteed.

Versterk Discriminatie.nl tot een branchevereniging met kwaliteitskeurmerk

De Landelijke Vereniging kan de kwaliteit van de regionale ADV toetsen en waarborgen. Discriminatie.nl kan toezien op intervisie en training voor medewerkers, een uniform registratiesysteem en een klachtenregeling. Daarnaast geeft Discriminatie.nl een landelijk gezicht aan discriminatiebestrijding. Wij zijn een aanspreekpunt voor andere landelijke organisaties die zich met discriminatie en inclusie bezighouden.

4. Start een landelijke campagne

Samenvatting:

- Zet een landelijke campagne op om de naamsbekendheid, bekendheid met taken en meldingsbereidheid te vergroten. Laat zien dat er wat aan discriminatie kan worden gedaan.

Maak Nederland inclusief, start een campagne

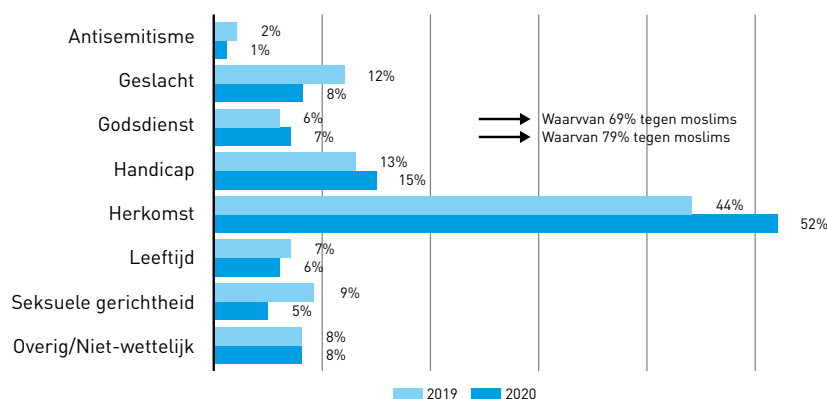
Discriminatie komt op alle plekken in de samenleving voor. Op de arbeidsmarkt, bij dienstverlening, in de wijk en bij de overheid. Als je discriminatie meemaakt, is er één plek waar je altijd terecht kunt: Discriminatie.nl. Maar het aantal meldingen ligt al jaren veel lager dan het daadwerkelijke aantal incidenten. Om de ADV's zichtbaar te maken is het nodig om een landelijke campagne en regionale vervolgcampagnes te organiseren. Alleen als inwoners weten dat ze bij ons écht geholpen worden, zullen ze de stap maken om hun ervaring te melden. Gebruik ons, Discriminatie.nl, als boegbeeld en laat zien dat de overheid de signalen uit de samenleving serieus neemt. Want allen die zich in Nederland bevinden, worden in gelijke gevallen gelijk behandeld.

Voorlopige landelijke ADV-cijfers 2020

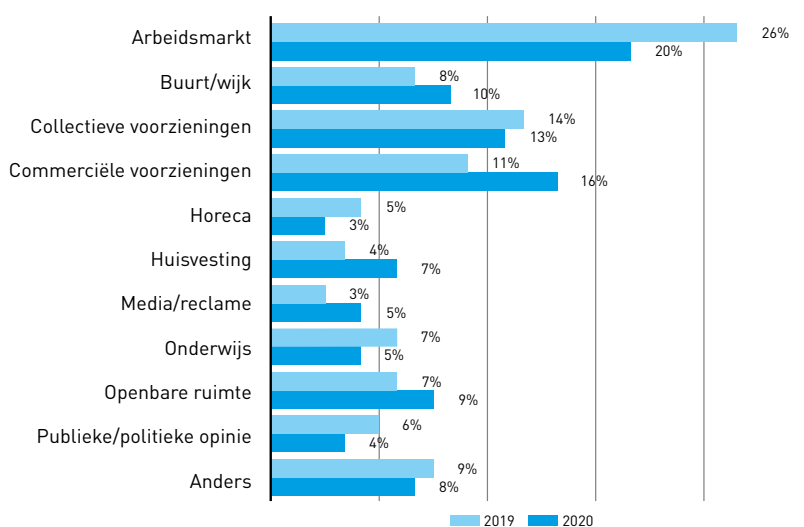
Totaal aantal meldingen 2019: 4.382 Totaal aantal meldingen 2020: 9.575

Totaal aantal meldingen 2020 exclusief coronalied: 5.477

Figuur 1 ADV-meldingen naar discriminatiegrond in 2019-2020 (exclusief meldingen over coronalied) ¹

Figuur 2 ADV-meldingen naar maatschappelijk terrein in 2019-2020 (exclusief meldingen over coronalied)

¹ De percentages zijn berekend over het totaal aantal meldingen. Per melding kunnen meerdere discriminatiegronden zijn geregistreerd, waardoor de optelsom van de percentages hoger dan 100% kan zijn.

Voor informatie:

Landelijke Vereniging tegen Discriminatie
Voorzitter van het bestuur: Frederique Janss
info@discriminatie.nl

©2021

